

เทศน์เช้า วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระนะ เวลาบิณฑบาตได้อาหารมากเลย เห็นใหม่ คนใส่บาตรมาก พวกเราชาวพุทธมันมีพื้นฐานของใจ นี่เจดีย์ พื้นฐานของเจดีย์นี้กว้างมาก แต่ยอดของเจดีย์นี้เล็กมาก เพราะว่ามันเป็นยอดของเจดีย์ แต่พื้นฐานเจดีย์จะกว้างเห็นใหม่ พื้นฐานของเราชาวพุทธพื้นฐานของท่าน ถ้ามีท่านขึ้นมา งานสละออกขึ้นมาสั่งสอนขึ้นมาเรื่องของท่าน ท่าน สีด ภาวนาใจ เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ธรรมขึ้นมาได้นี้ เป็นพระโพธิสัตว์ สละทานมาตลอด ท่านนี้สละออกไปๆ ยิ่งสละออกขนาดไหนได้มาก เข้ามาขนาดนั้น เพราะเป็นเรื่องของเจตนา

เจตนาสละออกไปไม่มีใครรู้หรอก "ไอ้คนที่สละออกไปเจตนาตัวนั้นรู้ ตัวที่เป็นเจตนาตัวนั้นนะเป็นบุญกุศล ตัวนั้นตัวอยู่กับใจ เห็นใหม่ อยู่กับใจ ความลับไม่มีในโลก เพราะคนทำคนไหนก็รู้ ใครจะมารู้กับเรา เรารู้ พอรู้ขึ้นมามันสร้างสมบารมีขึ้นมา เป็นทานขึ้นมาจากใจดวงนั้น ทานที่ว่าออกไปนี้มันสร้างสมบารมี สะสมบารมีมาอย่างนั้น แล้วมาประพฤติปฏิบัติมันถึงจะเป็นไป

ถ้าประพฤติปฏิบัติมันไม่เป็นไป เห็นใหม่ นี่เวลาน้ำขังไว้นี้ น้ำเน่า น้ำที่มันจะเป็นประโยชน์ขึ้นมา แม่น้ำไหลเอื่อยๆ ไปตลอดไป ชายฝั่งของฝั่งแม่น้ำนั้นต้นไม้จะเจริญงอกงามมาก จิตใจของหัวใจถ้ามันมีเจตนามันสละออกไป เห็นใหม่ หัวใจมันไม่ขัง มันไม่ขังความทุกข์ มันไม่ขังความอึดอันตันใจไว้ในหัวใจของเรา มันสละออกไป มันไหลออกไป มันไหลเอื่อยๆ ไป แล้วต้นไม้มันเจริญงอกงาม

แต่เราสะสม เห็นใหม่ เราพยายามสะสมของเราเพื่อจะเป็นของของเรา แม่น้ำตาย แม่น้ำนั้นเสีย แม่น้ำนั้นเน่าเนาะ น้ำนั้นเน่าเนาะ ขอบสระของแม่น้ำนั้นจะไม่เป็นประโยชน์ ขึ้นมากับใจดวงนั้นเลย นั้นนะทุกข์ยากมาก ผลของท่านมันเป็นแบบนี้ แต่เราไม่เข้าใจใจ การว่าสละออกไปนี่เป็นการเสียประโยชน์ไปๆ คนมันคิดเป็นขนาดนั้น แต่ไม่คิดถึงเรื่องนามธรรม มันถึงลึกลับมาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ฝากกรรมไว้กับใครนะ พระเทวทัตไปขอ เห็นไหม ขอจะปกครองสงฆ์ ท่านก็ไม่ให้ แม้แต่พระสารีบุตร เห็นไหม แม้แต่พระสารีบุตรพระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวาของเรา เรายังไม่ให้ปกครองสงฆ์เลย เราจะฝากกรรมและวินัยนี้เป็นศาสดาของเรา ธรรมและวินัย เห็นไหม

ธรรมะนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ธรรมไม่ตรัสรู้ธรรม สิ่งนั้นมีอยู่ เพียงแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปรู้สิ่งนั้น นรก สวรรค์ ธรรม ทุกอย่างมีอยู่พร้อม ผู้ที่เข้าไปรู้นั้นสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับตรงนั้น

นี่เป็นสภาวะธรรมเป็นความเป็นจริง เราถึงสะสมขึ้นมา ถ้าหัวใจมันเป็นอย่างนั้น มันละเอียดอ่อนขึ้นมา มันจะเข้าหาสิ่งนี้ได้มันต้องมีอำนาจวาสนา มันลึกลับซับซ้อนเข้ามาในหัวใจของเรา เราคิดถึงสิ่งนั้นไม่ได้ เราจะคิดว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ว่าเราหาให้สมประโยชน์กับเราก่อน ให้เรามีความสุขขึ้นมาก่อนแล้วค่อยมาประพฤติปฏิบัติ คนจะคิดอย่างนั้นตลอดไปนะ ว่าสิ่งที่ว่าเราเกิดขึ้นมาแล้ว สิ่งที่เราอาศัยเป็นวัตถุ เป็นที่พึ่งที่อาศัยของเรา มันคิดได้ขนาดนั้น แต่ความลึกลับของใจ เวลามันทุกข์มันสุขขึ้นมา เราวิ่งหาขนาดนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เลย อำนาจเห็นไหม ผู้ที่มีอำนาจมากขนาดไหน นั่นนะเข้าไปกอดกองไฟ ผู้ที่มีอำนาจผู้ที่ปกครองยังอยู่กับกองไฟ กองไฟมันเราร้อนมาก แต่เราก็ปรารถนาสิ่งนั้นกัน เราปรารถนาจะมีอำนาจ ปรารถนาจะมีความสุขตามความคิดของเรา แต่เราลืมตัวเราเอง เราลืมสิ่งหนึ่งในร่างกายของเราคือความรู้สึกอันนี้ ทุกคนปล่อยความรู้สึกอันนี้ให้มันอยู่ของมันตามสาขาของมัน แล้วมันก็มีกิเลสในหัวใจ ความรู้สึกอันนี้มันมีกิเลสครอบคลุมอยู่ สิ่งที่มีกิเลสครอบคลุมอยู่ เราถึงได้มาเกิดใจ จิตที่มากเกิดๆ เพราะมียางเหนียว จิตนี้มียางเหนียว

เหมือนเมล็ดผลไม้ที่มันยังมีชีวิตอยู่ มันต้องเป็นไป ถ้าเมล็ดผลไม้ เห็นไหม เมล็ดผลไม้ตายแล้วก็เมล็ดผลไม้เหมือนกัน จิตที่เวลาทำถึงที่สุดแห่งธรรมแล้ว ทำที่สุดแห่งธรรม จิตนี้ก็เหมือนกัน เหมือนกับเมล็ดผลไม้ที่มันไม่มีเชื้อ มันก็เป็นเมล็ดผลไม้เหมือนกัน แต่เมล็ดผลไม้มันเน่ามันเสียได้ แต่จิตไม่เน่าไม่เสีย จิตนี้เป็นเรื่องที่ว่าคงที่ตลอดไป แต่คงที่แบบหมุนเวียนไป คงที่แบบไม่ตาย แต่ก็หมุนเวียนไปตามวัฏฏะ เราถึง

ต้องมาสร้างอำนาจวาสนา สร้างบุญกุศลของเราเพื่อให้มีความสุขในหัวใจ ให้ใจมีที่พึ่งที่อาศัย

ใจมีที่พึ่งที่อาศัยก็สละทานออกไปก่อน นี่สละทานออกไป พอไปทาน เห็นใหม่ ไปทานที่วัด ได้ฟังธรรม ธรรมคือวิชาการใด ธรรมคือวิชาการคือสุตมยปัญญา การศึกษาเล่าเรียนขึ้นมาแล้วคิดตาม ถ้าคนคิดตามนะ ถ้าเมื่อไรเราฟังธรรมแล้วมันสะดวกใจ ฟังธรรมแล้วมันมีความรู้สึกสะท้อนใจ ขนพองสยองเกล้า ความคิดของเรานั้นนะคนมีอำนาจวาสนา เพราะธรรมอันนี้มันสะท้อนกิเลส ถ้าพูดถึงแล้วมันเสียดแทงเข้าไปในหัวใจ เสียดแทงเข้าไปในความรู้สึก นั่นละมันเสียดแทงความรู้สึกให้กิเลสที่มันอยู่ที่ใจ มันจะเริ่มรู้สิ่งนั้น ถ้าจิตมันรับรู้สิ่งนี้ปั๊บ มันเสียดแทงเข้าไปที่ใจมันรับรู้ นี่มันสะท้อนใจขึ้นมา นั่นนะคือการฟังธรรม คือวิชาการ

วิชาการฟังธรรมให้มันเคลื่อนไหว ให้มันรู้สึกตัว พอรู้สึกตัวขึ้นมาเราอยากจะพ้นออก สิ่งนี้มีอยู่ ความรู้สึกมีอยู่ ความทุกข์ในหัวใจเรามีอยู่ นี่ธรรมมันสะท้อนอย่างนั้น แต่ธรรมอย่างนี้เป็นธรรมเราขึ้นมา เราจะทำการค้าเราไม่มีต้นทุนเลย เราจะเอาทุนมาจากไหน ถ้าไม่มีทุนเลยเราก็ต้องกู้ยืมมา เราฟังธรรมนี้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเรา” ตัวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรินิพพานไปแล้ว แต่กระแสของธรรมนี้ไว้อีก ๕,๐๐๐ ปี ถ้า ๕,๐๐๐ ปีเราศึกษาขึ้นไป เราศึกษาเราเล่าเรียนขึ้นมา ถ้าเรามีอำนาจวาสนา สวรรค์ สวรรค์ ผู้ได้ยินได้ฟังแล้วสะท้อนใจ ถ้าสะท้อนใจก็จะมีประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่สะท้อนใจนะ มันก็สักแต่ว่าฟัง นี่เทศน์เห็นใหม่

การฟังธรรมนี้เป็นเรื่องของแสนยาก คำว่า “พระอรหันต์” อนาคตนิมิตกเศรษฐีไปหาญาติ ได้ยินญาติบอกว่าพระอรหันต์เกิดขึ้นมาแล้ว สะท้อนใจมาก พระอรหันต์เกิดขึ้นมาแล้วหรือ พระอรหันต์คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา อนาคตนอนไม่หลับเลย ก็นั่นนั่นทั้งคืนอยากจะพบให้ได้ แต่ก่อนมีแต่การเล่าลือกัน

นี่ก็เหมือนกัน เราได้ยินได้ฟังธรรมและวินัย เห็นใหม่ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมในหัวใจขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสะท้อนใจก่อน แล้ววางธรรมมา วางธรรมมาอีกห้าพันปีแล้วเราเป็นสาวกะ ได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟังสะท้อนใจขึ้นมา มันจะมีการประพฤติปฏิบัติ อนาคตบิณฑกเศรษฐิชื่อที่เซตวัน ถวายองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา แล้วได้ฟังธรรมขึ้นมา ปฏิบัติขึ้นมา ได้เป็นพระโศคาบัน อีก ๗ ชาตีกี่ต้องถึงที่สุด ต้องพ้นจากกิเลสไป กิเลสจะเอาหัวใจดวงนี้ไม่ได้ เอาหัวใจดวงนี้ในอำนาจของพญามารจะควบคุมใจดวงนี้ไม่ได้อีกแล้ว พ้นออกไป จะพ้นออกไปด้วยการประพฤติปฏิบัติ

ธรรมและวินัยถึงเป็นศาสดาของเรา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ธรรมและวินัยจึงเป็นศาสดา เห็นใหม่ เราก็ได้ยินได้ฟังธรรมวินัย ถ้าเราเคารพองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็ต้องเคารพธรรมเคารพวินัย ถ้าเคารพธรรมเคารพวินัย เราก็เก็บหอมรอมริบ เก็บหอมรอมริบแบบรั้ว เห็นใหม่

รั้วกันขึ้นมา บ้านของเรามีรั้วกันมันก็ปลอดภัยจากโจรจากขโมย ถ้าเรามีศีลขึ้นมา นี้ ใจมันเป็นปกติขึ้นมา มันจะปกติ เห็นใหม่ ความคิดเป็นมโนกรรม สิ่งที่เป็นมโนกรรม มันเป็นอกุศล ความเป็นอกุศล ถ้ากรรมชั่วเป็นอกุศล ถ้ากรรมดีก็เป็นบุญกุศล สิ่งที่เป็นมโนกรรม กรรมนี้ขยับๆ จากความคิด คิดแต่สิ่งนี้ออกไปแล้วเวลาพระอรหันต์สิ้นจากสิ่งนี้มโนกรรมไม่มี สิ่งนี้ไม่มี ใจมันจะมีความสุขขนาดไหน

แต่ของเรามันมีความเร่าร้อน มันมีความคิดออกไป มันต้องมีทาน เห็นใหม่ ทานขึ้นมาเพื่อให้ได้ยินได้ฟัง ชักขึ้นมาให้มีศรัทธา ศรัทธาความเชื่อมี ความเชื่อขึ้นมาพึ่งธรรมๆ ฟังธรรมแล้วมันสะท้อนใจใหม่ ถ้าไม่สะท้อนใจ เราพยายามใคร่ครวญว่าทำไม กิเลสเราหนา กิเลสเราหนานะ สภาวะธรรมนี้เป็นความจริงขึ้นมา อนาคตบิณฑกเศรษฐิได้ยินคำว่าพระอรหันต์ขึ้นมาสะท้อนใจมาก

แต่ของเราร้ององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วเป็นพระธาตุขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาพระธาตุเขาเอามาวันนักขัตฤกษ์ที่เราจะไปกราบไปไหว้กันไป มันไม่สะท้อนใจ นั่นนะมันเป็นกระดูก มันเป็นวัตถุ มันเป็นกระดูกของพระอรหันต์ ที่ว่าพระอรหันต์เป็นพระธาตุขึ้นมา

แต่คำสั่งสอนธรรมที่เป็นสิ่งที่มีชีวิต สิ่งที่มีชีวิตคือความเคลื่อนไหวของใจ ใจนี้เคลื่อนไหวไป นี่ความทุกข์ของเราคือเคลื่อนไหวไป มันเกาะเกี่ยวสิ่งใด มันรับรู้สิ่งใด มันยึดสิ่งใด มันยึดสิ่งนั้นเป็นความทุกข์สิ่งนั้น แล้วมันจะปลดเปลื้องได้อย่างไร มันปลดเปลื้องไม่ได้ด้วยสัมมาสมาธิ เห็นไหม เจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนกับอาหารดาบส ทำความสงบของใจได้สมบัติ ๘ ความสงบของใจ กต! กตกิเลสไว้เหมือนหินทับหญ้า ถ้าหินนั้นเปิดออกไปหญ้านั้นก็เกิดขึ้นมาอีก

หัวใจของเราถ้าไม่ได้ภาวนามยปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมด้วยภาวนามยปัญญา ปัญญาอันนี้เกิดขึ้นมาจากว่ากินเดือนเพ็ญ เห็นไหม นั่งขึ้นมา ถ้าคืนนี้เราไม่ตรัสรู้ธรรม เรานั่งอย่างนี้ เราจะตายคืนนี้ เราจะไม่ลุกจากที่นี่อีกเลย นั่นนะ ปฏิญาณตนขนาดนั้นนะ ได้หญ้ากำมือหนึ่งแล้ววางไว้ แล้วนั่งไป คืนนั้นต้องตรัสรู้ธรรม ถ้าไม่นั่งต้องตายไป แลกมาด้วยชีวิต เห็นไหม คนเราสละตายขึ้นมา แลกขึ้นมาด้วยความรู้สึกความรู้ภายใน สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่ชำระกิเลสของเราขึ้นมา

ปัญญาของเรา เราต้องสร้างสมสิ่งนี้ไง การฟังธรรมๆ การฟังธรรมส่วนหนึ่ง การหาต้นทุนของเราส่วนหนึ่ง ทำความสงบของใจ ความคิดของโลกคิดมากขนาดไหน วิชาการขนาดไหนนั้นเป็นจินตมยปัญญา นักวิทยาศาสตร์นี้เป็นจินตมยปัญญา ไม่เกิดภาวนามยปัญญาเพราะอะไร เพราะมีตัวตน มีความรู้สึกของเรา ถ้าความรู้สึกของเรานะ เขาหาวิชาการสิ่งที่เป็นของใหม่ขึ้นมาได้จะจดลิขสิทธิ์ เห็นว่าเป็นของของเรา

แต่ความเห็น การฆ่ากิเลสที่มันเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้วแต่ก็เป็นสมบัติส่วนตัว สมบัติส่วนตัว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเกิดขึ้นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมขึ้นไป แต่ของเราไม่เกิด แล้วเราสะสมของเราขึ้นมา จะเกิดขึ้นมา ธรรมและวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เป็นศาสดาของเรา มันจะเกิดขึ้นมาจากหัวใจ ถ้าธรรมเกิดขึ้นมาจากหัวใจ คือภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมาจากหัวใจ เราสะสมขึ้นมาแล้วมันจะชำระกิเลสของเราไป แล้วมันจบสิ้น

นี่ใจพ่นไปจากกิเลส ทาน สีล ภาวนา วันพระวันเจ้าทำทานกันมาก นั่นเป็นทานของเราขึ้นมา ทานของเราเราสละเป็นทาน แล้วเราพยายามให้หัวใจของเรามันมีประโยชน์มากขึ้นไปกว่านั้น ปฏิบัติบูชาใด ทานนี้เป็นอามิส สิ่งนี้เป็นอามิส

ปฏิบัติบูชา จิตมันเป็นปัจจัยจัดตั้ง ปัจจัยจัดตั้งคือประสบการณ์เฉพาะหน้า ประสบกับความ สุข ประสบกับความสงบของใจ ประสบกับปัญญา ปัญญาที่มันเกิดขึ้นเป็นปัจจุบัน นั่น ปัญญาที่ว่าถ้าเป็นปัญญาทางโลก มีตำราแล้วเราศึกษามาเป็นตำราของเรา เป็นสัญญาทั้งหมด นี่ศึกษากิเลสมันก็รู้ทัน แล้วมันก็พลิกแพลงให้เราไม่สามารถไม่เป็นปัจจุบันในหัวใจของเรา

คำว่าปัญญาๆ ทำไมไม่บอกว่าปัญญาคืออะไรล่ะ ทำไมว่าปัญญาอย่างเดียวล่ะ ปัญญาอันนี้มันเป็นปัจจุบันที่มันเกิดขึ้นเดี๋ยวนั้น เป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้าเดี๋ยวนั้น แล้วชำระกิเลสเดี๋ยวนั้น มันถึงว่าผู้ที่เห็นมันถึงเห็นเป็นของตัวเองตน เห็นเป็นของบุคคล บุคคลนั้นเห็น บุคคลนั้นทำลายกิเลสดวงนั้น แล้วจะชำระกิเลสดวงนั้น นี่ใจพ่นออกไป

สิ่งที่เกิดตาย เกิดตาย จิตนี้ไม่เคยตาย แต่เกิดตายเป็นภพ เป็นวาระ เป็นภวาสวะ ที่เกิดตายเกิดตายนั่นเวียนไปไม่มีที่สิ้นสุด แล้วชำระกิเลสหมดออกไปจากหัวใจ จิตนั้นจะไม่มีเกิดไม่มีการตาย แล้วมันจะคงที่ถึงที่สุด ความสุขอย่างนี้อยู่ที่ใจของเรา อยู่ที่ความรู้สึกของเรา อยู่กับเรา เห็นไหม เราถึงควรแสวงหามากที่สุดเลย นี่สมบัติในโลกนี้ อาศัยชั่วครึ่งชั่วคราว แต่สิ่งที่มีคุณค่าที่สุดเรามองข้ามกันหมด ถ้าเราย้อนกลับมาที่นี้ แล้วเราทำของเราได้จะเป็นประโยชน์ของเรา เอวัง